

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus lokakuussa 2023

Työntekijäkohtaiset enimmäisasiakasmäärän ylitykset yhä yleisiä

PÄÄLÖYDÖKSET

- Lastensuojelun sosiaalityöntekijällä oli keskimäärin 31 lasta asiakkaana.
- Enimmäisasiakasmäärä ylittyi 15 hyvinvointialueella.
- Asiakaskeskiarvo oli pienin Etelä-Karjalassa (14) ja suurin Päijät-Hämeessä (40).
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakansseista oli avoinna 13 prosenttia.
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tehtäviä hoiti ns. sijaispätevä henkilö 28 prosentissa vakansseja.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijäkohtainen enimmäisasiakasmäärä ylittyi 15 hyvinvointialueella lokakuussa 2023 (kuvio 1).

Lakisääteinen enimmäisasiakasmäärä – 35 lasta – ylittyi 16 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, kun huhtikuussa 2023 vastaava luku oli 20 prosenttia. Tosi-asiassa tilanne tuskin on parantunut, vaan lukujen muutos johtuu siitä, että Vantaa-Kerava on nyt tilastossa keskittänyt ylitykset vain yhdelle työntekijälle.

Lokakuussa sosiaalityöntekijöillä oli keskimäärin 31 asiakasta, saman verran kuin asiakkaita oli puoli vuotta aiemmin huhtikuussa. Myös asiakasmäärät ja henkilöresurssi ovat koko maan tasolla pysyneet ennallaan.

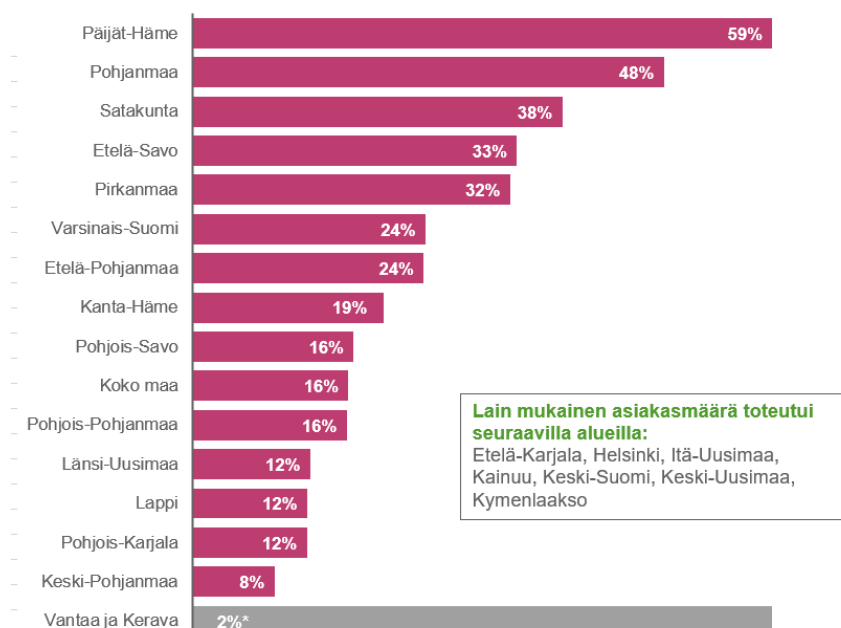
Työntekijäkohtaiset asiakasmäärät olivat erityisen suuria Päijät-Hämeessä, Vantaa-Keravalla, Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla.

Asiakasmäärien ylityksiä selitettiin muun muassa sillä, että hyvinvointialueiden aloituksesta johtuvat muutokset tehtävänkuvissa ja niistä johtuva asiakasmäärien tasaaminen työntekijöille oli vielä kesken.

Enimmäisasiakasmäärä ei ylittynyt seuraavilla seitsemällä alueella: Etelä-Karjala, Helsinki, Itä-Uusimaa, Kainuu, Keski-Suomi, Keski-Uusimaa ja Kymenlaakso (kuvio 1).

Tiedot kerättiin hyvinvointialueilta lokakuussa 2023. Hyvinvointialueiden antamiin tietoihin perustuva tilasto seuraa lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen toteutusta huhtikuussa ja lokakuussa.

Kuvio 1. Osuus lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, joiden asiakasmäärä ylitti lakisääteiset 35 asiakasta, tilanne 10.10.2023 hyvinvointialueittain.

* Asiakasmäärä ylittyi vain yhdellä työntekijällä, koska kaikki ylitykset keskitetty. Osuus ei ole vertailukelpoinen muihin alueisiin.

Martta Forsell
martta.forsell@thl.fi

Tuula Kuoppala
tuula.kuoppala@thl.fi

Sisällysluettelo

Enimmäisasiakasmäärän ylitykset	3
Asiakasmäärän ja sosiaalityöntekijäresurssin suhde	3
Asiakasmäärien hajonta.....	6
Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit.....	7
Käsitteet ja määritelmät.....	9
Taulukossa käytetyt symbolit.....	10
Laatuseloste (SVT).....	11
Tilastoraportin erityiskysymykset	13

Taulukko 1. Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitustiedot hyvinvointialueittain, 10.10.2023.
Määritelmät kappaleessa Käsitteet ja määritelmät.

Hyvinvointialue	Asiakkaita (A)	Sosiaalityöntekijäresurssi (B1+B2)	Avoimet vakanssit (B3)	Enimmäisasiakasmäärän ylitykset (C)	Asiakas-keskiarvo (A/(B1+B2))	Ylittävien osuus C/(B1+B2)	Täysien vakans. asiakas ka	Avoint. Vakanssien % (B3/B)	Sijais-pätevien osuus, %
Koko maa	35 338	1140,6	174,6	181	31,0	16 %	26,9	13 %	28 %
Etelä-Karjala	245	17	0	0	14,4	0 %	14,4	0 %	24 %
Etelä-Pohjanmaa	1 106	34	5	8	32,5	24 %	28,4	13 %	21 %
Etelä-Savo	1011	33,3	1	11	30,4	33 %	29,5	3 %	26 %
Helsinki	3 845	128	19	0	30,0	0 %	26,2	13 %	25 %
Itä-Uusimaa	433	15,1	1	0	28,7	0 %	26,9	6 %	33 %
Kainuu	379	11,5	3,6	0	33,0	0 %	25,1	24 %	47 %
Kanta-Häme	1 191	36	5	7	33,1	19 %	29,0	12 %	31 %
Keski-Pohjanmaa	285	12	4	1	23,8	8 %	17,8	25 %	25 %
Keski-Suomi	1 957	62	11,8	0	31,6	0 %	26,5	16 %	18 %
Keski-Uusimaa	1 210	41	0	0	29,5	0 %	29,5	0 %	41 %
Kymenlaakso	980	36	1	0	27,2	0 %	26,5	3 %	56 %
Lappi	1 124	42,9	4,5	5	26,2	12 %	23,7	9 %	19 %
Länsi-Uusimaa	3 076	117	14	14	26,3	12 %	23,5	11 %	32 %
Pirkanmaa	3 466	99	13	32	35,0	32 %	30,9	12 %	31 %
Pohjanmaa	982	27,1	5	13	36,2	48 %	30,6	16 %	7 %
Pohjois-Karjala	1029	34,4	1,2	4	29,9	12 %	28,9	3 %	30 %
Pohjois-Pohjanmaa	3 149	102	20	16	30,9	16 %	25,8	16 %	24 %
Pohjois-Savo	1 948	61	11	10	31,9	16 %	27,1	15 %	30 %
Päijät-Häme	1 152	28,8	10	17	40,0	59 %	29,7	26 %	36 %
Satakunta	1 604	50,5	2,5	19	31,8	38 %	30,3	5 %	18 %
Vantaa ja Kerava	2 067	55	14	1	37,6	2 %	30,0	20 %	36 %
Varsinais-Suomi	3 099	97	28	23	31,9	24 %	24,8	22 %	25 %

Enimmäisasiakasmäärä

Lastensuojelulaki (417/2007) 13 b §:

- 1.1.2022: enintään 35 asiakasta per työntekijä
- 1.1.2024: enintään 30 asiakasta per työntekijä

Tilaston enimmäisasiakasmäärä sisältää vain lastensuojelun 0–17-vuotiaat asiakkaat.

Tämä tilastoa varten tehty määritelmä on kapeampi, kuin lain esitöissä kuvattu tavoitetilä, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäisasiakasmäärän lisäksi muita asiakkuuksia.

Tilastomäärittelyyn on päädytty mahdollisimman vertailukelpoisten tietojen saamiseksi, eikä tarkoituksena ole ohjata lain tulkintaa.

Asiakaskeskiarvo

Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (ml. ns. sijaispätevät).

Työntekijäkohtaisia tietoja asiakasmääristä tai työtunneista ei toimiteta THL:ään.

Enimmäisasiakasmäärän ylitykset

Enimmäisasiakasmäärä¹ ylittyi 16 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä 10.10.2023. Puolivuotta aiemmin enimmäisasiakasmäärä ylittyi 20 prosentilla sosiaalityöntekijöistä. (Taulukko 1 ja 4.)

Manner-Suomen 22 hyvinvointialueesta 15:ssä vähintään yhden sosiaalityöntekijän asiakasmäärä ylitti enimmäisasiakasmäärän. Etelä-Karjalassa, Helsingissä, Itä-Uudellamaalla, Kainuussa, Keski-Suomessa, Keski-Uudellamaalla ja Kymenlaaksossa yhdenkään sosiaalityöntekijän asiakasmäärä ei ylittynyt. (Taulukko 1 ja 4, kuvio 1.)

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella 59 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä oli enemmän kuin 35 asiakasta. Puoli vuotta aiemmin Päijät-Hämeessä enimmäisasiakasmäärä ylittyi 20 prosentilla sosiaalityöntekijöistä, joten tilanne on huonontunut puolessa vuodessa. (Taulukko 5 ja kuvio 1.)

Pohjanmaalla asiakkaiden enimmäismäärä ylittyi 48 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä. Tilanne Pohjanmaalla oli erittäin huono jo puoli vuotta sitten, jolloin 58 prosentilla työntekijöistä ylittyi enimmäisasiakasmäärä.

Ylitysten osuus koko sosiaalityöntekijämäärästä oli erittäin huomattava myös Satakunnassa (38 %), Etelä-Savossa (33 %) ja Pirkanmaalla (32 %). Näistä Pirkanmaan ja Satakunnan tilanne on Pohjanmaan tavoin hieman kohentunut. Sen sijaan Etelä-Savossa tilanne näyttää huonontuneen, kun osuuksia verrataan saman vuoden huhtikuun tilanteeseen. (Taulukko 4.) Vantaa-Keravan tiedot eivät ole vertailukelpoisia.

Vantaa-Keravan-hyvinvointialue ilmoitti, että heillä kaikilla työntekijöillä on enintään 35 lasta. Tämän seurauksena kuitenkin laskennallisesti vähintään 177 lapselle ei ole voitu osoittaa vielä omaa sosiaalityöntekijää. Vaikka siis henkilöstömitoitus ei ylity, lastensuojelulain 13b mukainen oikeus omaan sosiaalityöntekijään ei täyty. Hyvinvointialue kuitenkin kertoo, että niiden lasten asioita, joilla ei ole vielä omaa sosiaalityöntekijää hoidetaan tukitiimissä. jossa on johtava sosiaalityöntekijä ja 3,1 sosiaalityöntekijän resurssia. Tukitiimi käynnistää perheille tarvittavia lastensuojelun tukitoimia, ja seuraa ja arvioi heidän tilannettaan sosiaalityön keinoin.

Kolmella hyvinvointialueella onnistuttiin nollaamaan enimmäisasiakasmäärän ylittävien sosiaalityöntekijöiden määrä: Itä-Uudellamaalla, Kainuussa ja Keski-Suomessa.

Sen sijaan Etelä-Pohjanmaalla, Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeessä enimmäisasiakasmäärän ylittävien työntekijöiden määrä lisääntyi puolen vuoden takaisesta.

Asiakasmäärien ylityksiä selitettiin hyvinvointialueilla myös sillä, että työntekijöillä on erilaisia asiakasmääriä ja että asiakasmäärien tasaaminen ja oli vielä kesken. Hyvinvointialueilta kerrottiin myös, että ns. johtavat sosiaalityöntekijät olivat ottaneet asiakkaita hoidaakseen, jotta työmäärää pystyttäisiin ainakin väliaikaisesti tasaamaan.

Asiakasmäärän ja sosiaalityöntekijäresurssin suhde

Asiakaskeskiarvolla kuvataan, kuinka paljon alueen vastuusosiaalityöntekijällä on keskimäärin asiakkaita. Asiakaskeskiarvon kautta pystytään seuraamaan henkilöstömäärien kehitystä myös alueilla, joilla enimmäisasiakasmäärät eivät ylity.

Keskimäärin lastensuojelun sosiaalityöntekijällä oli 31 asiakasta. Keskimääräinen asiakasmäärä oli korkein Päijät-Hämeessä (40) ja matalin Etelä-Karjalassa (14). (Kuvio 2, taulukko 1 ja 2.)

Päijät-Hämeessä, jossa yli puolella työntekijöistä (59 %) enimmäisasiakasmäärä ylittyi, myös keskimääräinen asiakasmäärä oli suurin (40). Päijät-Hämeessä asiakasmäärät

¹ Lastensuojelulain mukaan asiakasmäärä ei saa ylittää 35 lasta. Lisäksi lain esitöissä on kuvattu tavoitetilä, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia. Tässä tilastossa on kysytty vain sosiaalityöntekijöiden määrää, joiden asiakasmäärä ylittää 35 lasta riippumatta työajasta tai muista asiakkaista.

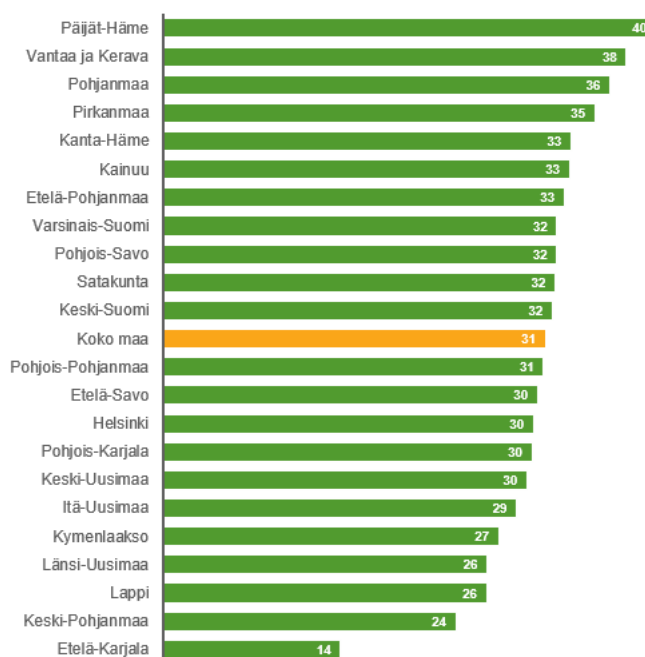
nousivat hieman (+6 %) puolessa vuodessa kun samaan aikaan työntekijäresurssi on vähentynyt (-16 %). Keskimääräinen asiakasmäärä oli puoli vuotta sitten 32. (Taulukko 2 ja kuvio 3d.)

Vantaa-Keravan asiakaskeskiarvo pysyi korkeana (38), kuten myös muun muassa Pohjanmaalla (36) ja Pirkanmaalla (35), Kainuussa (33) ja Kanta-Hämeen (33).

Asiakaskeskiarvo laski 7 hyvinvointialueella, Lapissa (34→26), Itä-Uudellamaalla (32→29), Kymenlaaksossa (30→27), Keski-Suomessa (34→32), Etelä-Savossa (31→30), Satakunnassa (33→32) ja Pirkanmaalla (36→35).

Etelä-Karjalassa asiakaskeskiarvo nousi (11→14), vaikkakin siellä on edelleen muihin hyvinvointialueihin verrattuna pienin asiakaskeskiarvo.

Kuvio 2. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakaskeskiarvot hyvinvointialueittain, tilanne 10.10.2023.

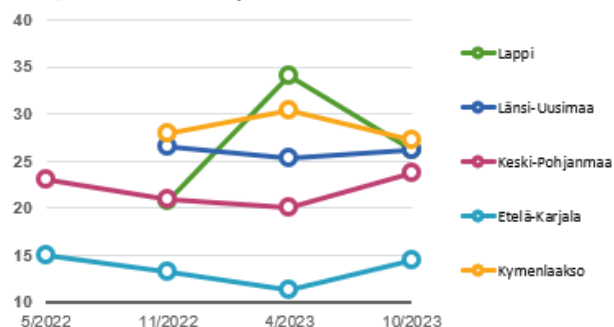
Kuvioissa 3a-d esitetään hyvinvointialueiden asiakaskeskiarvojen kehitystä. Hyvinvointialueet on ryhmitelty neljään kuvioon asiakaskeskiarvon ja sen kehittymisen perusteella. Toukokuun 2022 tiedot on saatu THL:n laajemmasta kyselystä,² jolla pilotoitiin tiedonkeruuta. Vapaaehtoisen kyselyn muotoiluissa oli pieniä eroja lopulliseen verrattuna.

On myös mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin kunnat ja kuntayhtymät marraskuussa 2022. Koska tiedonkeruu ei ole vielä vakiintunut, tietojen antajat vielä arvioivat tapoja, jolla tiedot voidaan tuottaa säännöllisesti.

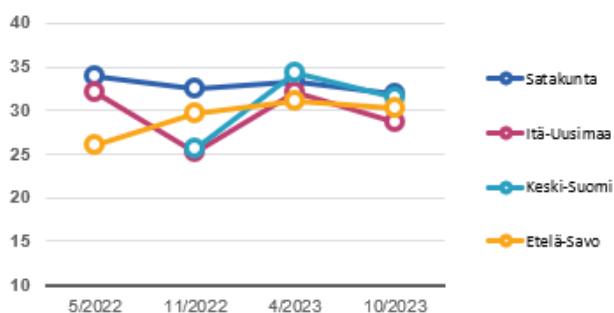
² Yliruka, Laura; Harrikari, Timo; Forsell, Martta; Kuoppala, Tuula; Purhonen, Emmi; Salmela, Marianna (2022). [Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön organisoiminen sekä lastensuojelulain mukaisen henkilöstömitoituksen toteutuminen: Kuntakyselyjen tulokset.](#)

Kuvio 3. Asiakaskeskisarvojen kehittyminen hyvinvointialueittain, tilanne 17.5.2022, 8.11.2022, 11.4.2023 ja 10.10.2023. Eri alueiden tiedot eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

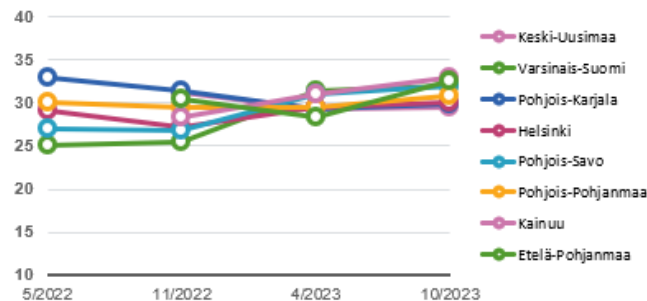
3a. Hyvinvointialueet, joissa matalimmat asiakaskeskisarvot.

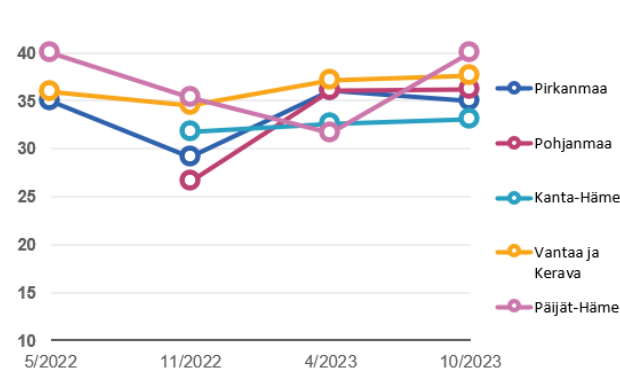
3b. Hyvinvointialueet, joiden asiakaskeskisarvot ovat laskeneet.

3c. Hyvinvointialueet, joiden asiakaskeskisarvot ovat nousseet.

3d. Hyvinvointialueet, joissa korkeimmat asiakaskeskisarvot.

Taulukko 2. Seuranta-ajankohtien asiakaskeskiarvot ja niiden muutos (%) sekä asiakasmäärien että sosiaalityöntekijämäärän muutos (%) hyvinvointialueittain.**Määritelmät kappaleessa Käsitteet ja määritelmät.**

Hyvinvointialue	Asiakaskeskiarvo (A/(B1+B2))					Muutos huhtikuusta 2023 lokakuulle 2023, %	
	Toukokuu 2022	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Lokakuu 2023	muutos, %	Asiakkaat (A)	Sosiaalityöntekijäresurssi (B1+B2)
Koko maa	..	27,9	30,8	31,0	1 %	0 %	-1 %
Etelä-Karjala	15,0	13,3	11,4	14,4	27 %	8 %	-15 %
Etelä-Pohjanmaa	..	30,4	28,2	32,5	15 %	0 %	-13 %
Etelä-Savo	26,0	29,6	31,0	30,4	-2 %	10 %	13 %
Helsinki	29,0	27,1	29,4	30,0	2 %	0 %	-2 %
Itä-Uusimaa	32,0	25,3	32,1	28,7	-11 %	-4 %	8 %
Kainuu	..	28,3	31,0	33,0	6 %	-2 %	-8 %
Kanta-Häme	..	31,8	32,6	33,1	1 %	-1 %	-3 %
Keski-Pohjanmaa	23,0	20,9	20,2	23,8	18 %	9 %	-8 %
Keski-Suomi	..	25,6	34,3	31,6	-8 %	2 %	11 %
Keski-Uusimaa	..	31,2	29,2	29,5	1 %	4 %	3 %
Kymenlaakso	..	28,0	30,4	27,2	-10 %	-2 %	9 %
Lappi	..	20,7	34,1	26,2	-23 %	-5 %	24 %
Länsi-Uusimaa	..	26,6	25,3	26,3	4 %	8 %	4 %
Pirkanmaa	35,0	29,1	36,1	35,0	-3 %	-4 %	-1 %
Pohjanmaa	..	26,6	36,0	36,2	1 %	-7 %	-8 %
Pohjois-Karjala	33,0	31,3	29,3	29,9	2 %	0 %	-2 %
Pohjois-Pohjanmaa	30,0	29,4	29,4	30,9	5 %	1 %	-4 %
Pohjois-Savo	27,0	26,7	30,9	31,9	3 %	0 %	-3 %
Päijät-Häme	40,0	35,4	31,6	40,0	27 %	6 %	-16 %
Satakunta	34,0	32,4	33,3	31,8	-4 %	-2 %	3 %
Vantaa ja Kerava	36,0	34,5	37,1	37,6	1 %	-2 %	-4 %
Varsinais-Suomi	25,0	25,4	31,4	31,9	2 %	-9 %	-10 %

Asiakasmäärien hajonta

Tiedonkeruussa ei kysytä yksittäisten työntekijöiden asiakasmääriä. Asiakaskeskiarvo- ja -enimmäismääräindikaattorien yhteinen tarkastelu kertoo kuitenkin jossain määrin hyvinvointialueiden sosiaalityöntekijäkohtaisesta asiakasmäärän hajonnasta:

- Vantaa ja Keravan hyvinvointialueella ilmoituksen mukaan kaikilla työntekijöillä on enintään 35 lasta. Tämän seurauksena kuitenkin laskennallisesti vähintään 177 lapselle ei ole voitu osoittaa vielä omaa sosiaalityöntekijää. Vaikka siis henkilöstömitoitus ei ylitä, lastensuojelulain 13§ b mukainen oikeus sosiaalityöntekijään jää toteutumatta huomattavalla määrällä lapsia. Hyvinvointialue on selittänyt, että niiden lasten asioita, joilla ei ole vielä omaa sosiaalityöntekijää hoidetaan ns. ”tukitiimissä”, jossa on johtava sosiaalityöntekijä ja 3,1 sosiaalityöntekijän resurssia. Tukitiimi käynnistää perheille tarvittavia lastensuojelun tukitoimia, ja seuraa ja arvioi heidän tilannettaan sosiaalityön keinoin.
- Helsinki, Kainuu ja Keski-Suomi: ei enimmäisasiakasmäärän ylityksiä, mutta keskimäärin 30 tai yli lasta per sosiaalityöntekijä ja kullakin alueella samaan aikaan täyttämättömiä vakansseja – todennäköisesti kaikkien asiakasmäärä vain vähän enimmäisasiakasmäärän alapuolella, joten alueen tilanne on haavoittuvainen ja yksittäisenkin työntekijän tilanteen muutos voi johtaa enimmäisasiakasmäärän ylityksiin.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit

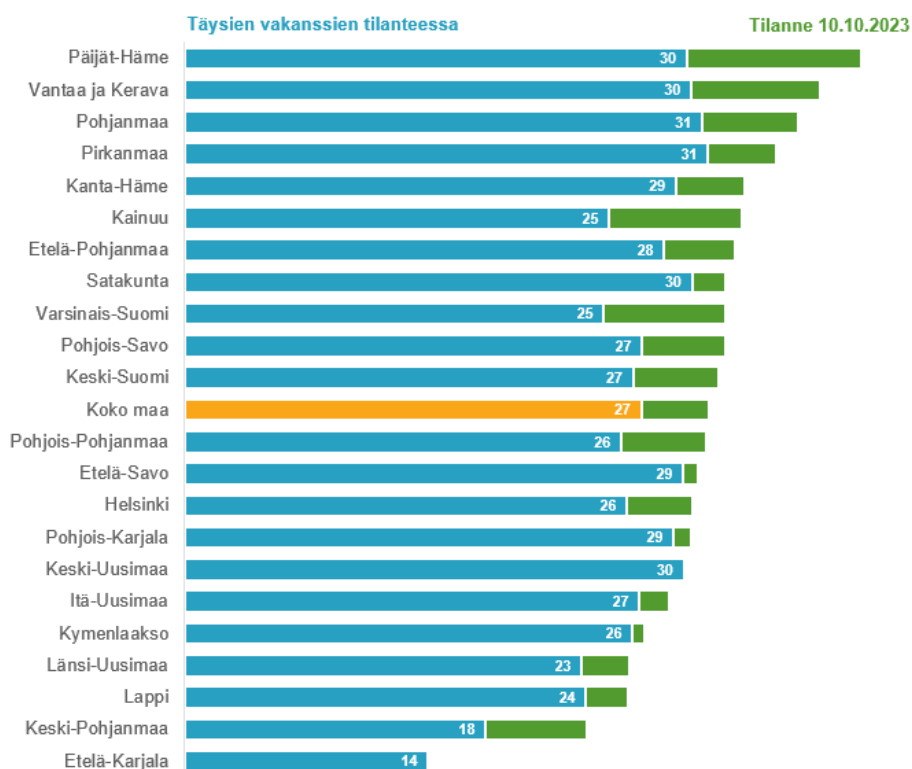
Hyvinvointialueet ilmoittivat tilaston tiedonkeruun lisäksi sosiaalityöntekijäresurssin lisäksi avoimet vakanssit. Koko maassa lastensuojelun sosiaalityöntekijän vakansseja oli avoinna 175 henkilötyövuoden edestä. Puoli vuotta aiemmin vastaava luku oli 168. Avomien vakanssien osuus pysyi 13 prosentissa sosiaalityöntekijäresurssista oletetussa täysien vakanssien tilanteessa.

Alueelliset erot avomien vakanssien osuuksissa olivat suuria. Vain Etelä-Karjalassa ja Keski-Uudellamaalla kaikki vakanssit olivat täytettyjä, kun Päijät-Hämeessä avomien vakanssien osuus oli 26 prosenttia ja Keski-Pohjanmaalla 25 prosenttia, Kainuussa 24 prosenttia, Varsinais-Suomessa 22 prosenttia ja Vantaa -Keravan alueella 20 prosenttia. (Taulukko 1 ja 3.)

Kuviossa 4 on tarkasteltu millainen hyvinvointialueiden asiakaskeskiarvo olisi, jos kaikki vakanssit olisivat täynnä. Kuviossa vihreällä on nähtävissä tavoitteen ja nykytilan välinen ero.

Tarkastelu osoittaa, että Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla asiakaskeskiarvo olisi korkein täysien vakanssien tilanteessa, eikä hyvinvointialueen vaikea tilanne selity siis pelkästään tarkasteluajankohdan henkilömuutoksilla.

Kuvio 4. Täysien vakanssien asiakaskeskiarvo ja asiakaskeskiarvo hyvinvointialueilla 10.10.2023.

Runsa neljännes (28 %) lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tehtäviä hoiti ns. sijaispätevä sosiaalityöntekijä, osuus oli samansuuruinen myös puolta vuotta aiemmin. Sijaispäteviä työntekijöitä oli kaikilla hyvinvointialueilla, Kymenlaaksossa sijaispätevien osuus oli peräti 56 prosenttia ja Kainuussakin 47 prosenttia. Sijaispätevien osuus oli pienin Pohjanmaalla (7 %).

Sijaispätevät sosiaalityöntekijät

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (2015/817)12 §:

Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

Sijaispätevät on sisällytetty tilastossa lastensuojelun suojelunsosiaalityöntekijäresurssiin.

Taulukko 3. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialue	Avointen vakanssien osuus, %				Avoimet vakanssit, lkm.			
	Toukokuu 2022	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Lokakuu 2023	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Lokakuu 2023	muutos, %
Koko maa	..	12 %	13 %	13 %	169,6	168,2	174,6	4 %
Etelä-Karjala	6 %	0 %	0 %	0 %	0,0	0,0	0,0	-
Etelä-Pohjanmaa	..	9 %	5 %	13 %	3,5	2,0	5,0	150 %
Etelä-Savo	16 %	11 %	13 %	3 %	4,0	4,5	1,0	-78 %
Helsinki	0 %	10 %	15 %	13 %	15,0	23,0	19,0	-17 %
Itä-Uusimaa	24 %	0 %	13 %	6 %	0,0	2,0	1,0	-50 %
Kainuu	..	17 %	19 %	24 %	3,0	3,0	3,6	20 %
Kanta-Häme	..	20 %	16 %	12 %	10,2	7,0	5,0	-29 %
Keski-Pohjanmaa	0 %	13 %	7 %	25 %	2,0	1,0	4,0	300 %
Keski-Suomi	..	5 %	15 %	16 %	3,6	10,0	11,8	18 %
Keski-Uusimaa	..	16 %	2 %	0 %	7,0	1,0	0,0	-100 %
Kymenlaakso	..	8 %	3 %	3 %	3,0	1,0	1,0	0 %
Lappi	..	11 %	22 %	10 %	7,5	10,0	4,5	-55 %
Länsi-Uusimaa	..	12 %	12 %	11 %	14,5	15,0	14,0	-7 %
Pirkanmaa	17 %	10 %	14 %	12 %	13,2	16,2	13,0	-20 %
Pohjanmaa	..	8 %	16 %	16 %	3,0	5,5	5,0	-9 %
Pohjois-Karjala	12 %	11 %	3 %	3 %	4,0	1,0	1,2	20 %
Pohjois-Pohjanmaa	18 %	14 %	12 %	16 %	18,0	15,0	20,0	33 %
Pohjois-Savo	8 %	11 %	7 %	15 %	8,5	5,0	11,0	120 %
Päijät-Häme	28 %	20 %	13 %	26 %	8,0	5,0	10,0	100 %
Satakunta	14 %	15 %	11 %	5 %	8,0	6,0	2,5	-58 %
Vantaa ja Kerava	17 %	16 %	17 %	20 %	11,6	12,0	14,0	17 %
Varsinais-Suomi	18 %	15 %	18 %	22 %	22,0	23,0	28,0	22 %

Taulukko 4. Enimmäisasiakasmäärän ylitykset hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialue	Osuus lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, joiden asiakasmäärä ylitti lakisääteiset 35 asiakasta			Lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden määrä, joilla on enemmän kuin 35 asiakasta			
	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Lokakuu 2023	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Lokakuu 2023	muutos, %
Koko maa	14 %	20 %	16 %	176,0	225,5	181,0	-20 %
Etelä-Karjala	0 %	0 %	0 %	0	0	0	-
Etelä-Pohjanmaa	5 %	13 %	24 %	2	5	8	60 %
Etelä-Savo	22 %	10 %	33 %	7	3	11	267 %
Helsinki	0 %	0 %	0 %	0	0	0	-
Itä-Uusimaa	0 %	14 %	0 %	0	2	0	-100 %
Kainuu	7 %	8 %	0 %	1	1	0	-100 %
Kanta-Häme	27 %	34 %	19 %	11	12,5	7	-44 %
Keski-Pohjanmaa	0 %	0 %	8 %	0	0	1	100 %
Keski-Suomi	0 %	2 %	0 %	0	1	0	-100 %
Keski-Uusimaa	0 %	0 %	0 %	0	0	0	-
Kymenlaakso	0 %	0 %	0 %	0	0	0	-
Lappi	13 %	26 %	12 %	8	9	5	-44 %
Länsi-Uusimaa	9 %	19 %	12 %	9	21	14	-33 %
Pirkanmaa	14 %	45 %	32 %	16	45	32	-29 %
Pohjanmaa	54 %	58 %	48 %	19	17	13	-24 %
Pohjois-Karjala	16 %	23 %	12 %	5	8	4	-50 %
Pohjois-Pohjanmaa	30 %	16 %	16 %	33	17	16	-6 %
Pohjois-Savo	6 %	33 %	16 %	4	21	10	-52 %
Päijät-Häme	46 %	20 %	59 %	15	7	17	143 %
Satakunta	34 %	43 %	38 %	16	21	19	-10 %
Vantaa ja Kerava	28 %	16 %	2 %	17	9	1	-89 %
Varsinais-Suomi	11 %	24 %	24 %	13	26	23	-12 %

Käsitteet ja määritelmät

Lastensuojelun asiakas (A1): 0–17-vuotiaat asiakkaat lastensuojelulain (417/2007) 27 §:n mukaisesti.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (B1+B2): Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät Lastensuojelun palvelutehtävässä kuten määritelty sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 12 §:ssa. Tiedonkeruussa tiedot toimitetaan eriteltyinä päteviin ja sijaispäteviin sosiaalityöntekijöihin. Mikäli sosiaalityöntekijät työskentelevät vain osin lastensuojelun palvelutehtävässä sosiaalityöntekijäresurssi voi muodostua kymmenysten summana.

Avoimet sosiaalityöntekijän vakanssit (B3) Avoimet kokopäiväiset tehtävät. Mikäli avoin tehtävä on vain osin lastensuojelun palvelutehtävässä avoin vakanssi voi olla kymmenyksiä. Sosiaalityöntekijäresurssi voi muodostua kymmenysten summana. Avomiin tehtäviin ei sisällytetä vakansseja, joita hoitaa määräaikaisesti sijaispätevä.

Enimmäisasiakasmäärän ylittävät sosiaalityöntekijät (C) Lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden määrä, joilla on enemmän kuin 35 (2024 alkaen 30) alle 18-vuotiaasta lastensuojelun asiakasta lastensuojelulain 13 b §:ssä mukaisesti. Lukua laskettaessa ei huomioida sosiaalityöntekijöiden osittaista työaikaa tai muita kuin lastensuojelun 0–17-vuotiaita asiakkaita.

Asiakaskeskisarvo: Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (ml. ns. sijaispätevät).

Enimmäisasiakasmäärän ylittävien sosiaalityöntekijöiden osuus: Enimmäisasiakasmäärän ylittävät sosiaalityöntekijät suhteutettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden resurssiin. $C/(B1+B2)$.

Täysien vakanssien asiakaskeskiarvo: Työntekijäkohtainen asiakaskeskiarvo, jos kaikki vakanssit olisivat täynnä.

Avointen vakanssien osuus: Avoinna olevien vakanssien osuus laskennallisesta sosiaalityöntekijä resurssista, jos myös avoimet vakanssit olisivat täynnä.

Sijaispätevien osuus: Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena. Sijaispätevien osuus laskeaan koko lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssista $(B1+B2)$.

Taulukossa käytetyt symbolit

. tieto on epälooginen esitettäväksi

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi

---

thl.fi/tilastot/lshenkilostomitoitus

Lisää tietoa

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus -tilaston lisäksi THL seuraa Suojelu NYT! lastensuojelulain asiakasmitoituksen vaikutukset -hankkeessa mitoituksen vaikutuksia monimenetelmällisesti.

Yliruka, Laura; Harrikari, Timo; Forsell, Martta; Kuoppala, Tuula; Purhonen, Emmi; Salmela, Marianna (2022). [Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön organisoiminen sekä lastensuojelulain mukaisen henkilöstömitoituksen toteutuminen: Kuntakyselyjen tulokset.](#)

Yliruka, Laura; Ristolainen, Toni-Petteri; Weckroth, Niina (2023). [Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön organisoiminen ja henkilöstömitoituksen toteutuminen: osa 2 : Hyvinvointialuekyselyjen tulokset](#) Työpaperi 37/ 2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL.

[Tiedonkeruuhjeet ja lomakkeet](#)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus

Tilastotietojen relevanssi

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus -tilasto sisältää tiedot lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen toteutumisesta. Tilasto laaditaan hyvinvointialueilta saatuun tietojen pohjalta. Tilasto julkaistaan puolivuositain.

Tilastoraportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, palvelujen kehittäjille ja tutkijoille, medialle sekä muille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuudesta kiinnostuneille.

Tietojen käsittely perustuu lakiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008). Tietojen toimittamisesta on annettu päätös lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitusta koskevasta tiedonantovelvollisuudesta (THL 4706/5.03.00/2022).

Menetelmäkuvaus

THL pyytää hyvinvointialueilta puolivuositain tiedot:

- lastensuojelun asiakasmäärästä
- sosiaalityöntekijöiden määrästä
- niiden sosiaalityöntekijöiden määrästä, joiden asiakasmäärä ylittää lastensuojelulain (417/2007) 13 b §:ssä säädetyn rajan

Tiedot kerätään puolivuositain huhtikuun ja lokakuun toisen tiistain tilanteesta. Tiedot toimitetaan kokonaismäärinä eikä sosiaalityöntekijä kohtaisesti.

Niille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetään muistutus.

THL:ssä saatuja tietoja verrataan alueen aiempiin tietoihin ja lastensuojelun avohuollon asiakasmäärään. Selvästi poikkeavat tiedot pyydetään tarkistamaan ja tarvittaessa korjamaan.

8.11.2022 tiedot pyydettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä siten, että palvelun järjestäjä sai valita, toimittiko tiedot kunnittain tai useamman kunnan tiedot yhdessä. Vuodesta 2023 alkaen tiedot kootaan hyvinvointialueittain.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen luotettavuus riippuu siitä, ovatko hyvinvointialueet toimittaneet oikeelliset tiedot.

Tyypillisesti tilastojen laatu paranee ajan mittaan, kun tiedot on toimitettu useita kertoja ja vertailutiedot karsivat paikallisia vääринymmärryksiä. Koska kyseessä ei vielä ole vakiintunut tiedonkeruu on mahdollista, että osa tietojen hajonnasta selittyy paikallisesti poikkeavilla tulkinnoilla. Erityisesti lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden yhteisen ns. yhdenmetytön työn erottelua on pidetty vaikeana.

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen voimaantuloa ja sen vaikutuksia on selvitetty muun muassa THL:n laajassa kyselyssä keväällä 2022 ([Yliruka et al 2022](#)), valvontaviranomaisen tarkastuksilla, palvelun järjestäjien omilla foorumeilla ja tiedotusvälineissä. Nämä muut henkilöstömitoituksen toteutumisesta tehdyt havainnot vaikuttavat tukevan tilaston havaintoa siitä, että henkilöstöä on liian vähän tietyillä alueilla, kun valtaosalla alueita ja sosiaalityöntekijöitä tilanne on lain mukainen. Keväällä 2022 tehty laajempi kysely toistettiin kesällä 2023 ([Yliruka et al 2023](#)).

Sosiaalityöntekijät, joiden asiakasmäärä ylittää 35 lasta

Sosiaalityöntekijöiden työ on paikoin organisoitu siten, että lastensuojelun sosiaalityön lisäksi sosiaalityöntekijät tekevät osin myös varhaisemman vaiheen lapsiperhetyötä tai heillä on asiakkaina nuoria aikuisia. Tästä syystä alueilla oli haasteita asiakasmäärän ylittävien työntekijöiden ja lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssin laskemisessa.

Asia on huomioitu myös lastensuojelulain taustavalmistelussa. ”Lakiesityksen tavoitetilana on, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia. On mahdollista, että lakiesityksen tavoitetilaa ei huomioida kaikissa kunnissa. Tällöin vaarana voi olla, että lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tosiasiallinen asiakasmäärä ylittää lakiesityksessä ehdotetut enimmäismäärät, eikä sillä saavuteta asetettua tavoitetta tosiasiallisen asiakasmäärän kohtuullistamisesta.” (HE 170/2021, sivu 50.)

Tiedonkeruu on kuitenkin rajattu siten että enimmäisasiakasmäärä koskee vain alle 18-vuotiaita lapsia ja vain lastensuojelun asiakkaita. Enimmäisasiakasmäärää ei ole myöskään rajattu tietyn suuruiseen työpanokseen.

Tätä tilastoa varten tehty määrittely ei siis vastaa lain esitöissä kuvattua tavoitetilaa, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia (Hallituksen esitys HE 170/2021, sivu 50; Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslaitoksen mietintö StVM 34/2021). Tilastossa on päädytty yksiselitteisempään määrittelyyn mahdollisimman vertailukelpoisen tiedon saamiseksi.

Esimerkki: Sosiaalityöntekijä tekee kolmipäivästä työviikkoa, ja hänellä on 20 jälkihuollon yli 18-vuotiasta asiakasta ja 20 lastensuojelun alle 18-vuotiasta lasta. → Tilaston määritelmän mukainen enimmäisasiakasmäärä ei ylity.

Sosiaalityöntekijäresurssi

Asiakaskeskiarvo lasketaan alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssilla (ml. ns. sijaispäteivät). Sosiaalityöntekijäresurssi lasketaan kokoaikaisen ja osa-aikaisen työpanoksen summana.

Esimerkki: Sosiaalityöntekijä tekee kolmipäivästä työviikkoa. Hänellä on 20 jälkihuollon yli 18-vuotiasta asiakasta, joihin hän käyttää keskimäärin kolmasosan työajastaan sekä 20 lastensuojelun alle 18-vuotiasta lasta. → 20 asiakasta 0,4 resurssilla, jolloin työntekijän oma laskennallinen suhdeluku on 50.

Enimmäisasiakasmäärän ylittävien sosiaalityöntekijöiden määrä ja sosiaalityöntekijäresurssin määritelmien eroista johtuu, että useat tilastoon lasketuista indikaattoreista ovat vain suuntaa antavia. Esimerkiksi kun todetaan, että ”enimmäisasiakasmäärä ylittyi 14 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä” työntekijämääränä on käytetty sosiaalityöntekijäresurssia, eikä niiden henkilöiden kokonaismäärää, jotka ovat toimineet lastensuojelun sosiaalityöntekijöinä. Koska osa lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä on toiminut tehtävässä vain osa-aikaisesti, sosiaalityöntekijöiden tosiasiallinen määrä on suurempi kuin laskennallinen sosiaalityöntekijäresurssi. Tarkkaan ottaen siis ”enimmäisasiakasmäärä ylittyi enintään 14 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä” siten että tosiasiallinen prosenttiosuus voi olla huomattavasti pienempikin riippuen siitä, moniko työntekijä tekee lastensuojelun sosiaalityötä vain osa-aikaisesti. Tämä käsitteellinen epätarkkuus ei kuitenkaan merkittävästi vaikuta tietojen hyödyntämiseen, koska se toistuu kaikilla alueilla ja kaikkina tarkasteluajankohtina.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tiedot perustuvat tietyn seurantapäivän tilanteeseen. Tiedonkeruun vakiintuessa tiedot pyritään julkaisemaan seuraavan kalenterikuukauden aikana.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastoraportti päivitetään THL:n [verkkosivuille](#).

Tilastosta tullaan myöhemmin julkaisemaan indikaattoritietoa myös [Sotkanet-verkkopalvelussa](#). Lastensuojeluidikaattorit saa näkyviin asiasanalla ”lastensuojelu”.

Ajankohtaista lastensuojeluun liittyvää tietoa löytyy myös [Lastensuojelun käsikirjasta](#).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilasto julkaistiin ensimmäisen kerran ajankohdalta 8.11.2022, jolloin tiedot koottiin kunnilta ja kuntayhtymiltä. Vastaisuudesta, ajankohdasta 11.4.2023 alkaen, tiedot kootaan

hyvinvointialueittain. On mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin ne koottiin kunnissa ja kuntayhtymissä ennen vuotta 2023.

Tiedonkeruuta pilotoitiin keväällä 2022 osana THL:n toteuttamaa laajempaa kyselyä. Kysymykset ja määrittelyt vastasivat pitkälti lopullisia tiedonkeruun muotoiluja. Toisaalta vuoden 2022 toukokuun kysely ei ollut kattava (vastaaminen oli vapaaehtoista) eikä tietojen tarkastaminen ollut yhtä systemaattista. Joidenkin alueiden osalta kuitenkin myös toukokuun 2022 ja marraskuun 2022 tietoja voidaan pitää keskenään vertailukelpoisina.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tiedot on kerätty alueilta yhtenäisesti. Alueet kuitenkin poimivat tiedot omista järjestelmistään parhaaksi katsomallaan tavalla. Tiedonkeruun ohjeistus jättää myös jonkin verran paikallista soveltamisvaraa. Onkin varsin mahdollista, että tosiasiaassa alueiden tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Tilastoraportin erityiskysymykset

Tiedot saatiin 100 prosenttisesti kaikilta hyvinvointialueilta.

Vantaa-Keravan-hyvinvointialue ilmoitti, että heillä kaikilla työntekijöillä on enintään 35 lasta. Tämän seurauksena kuitenkin laskennallisesti vähintään 177 lapselle ei ole voitu osoittaa vielä omaa sosiaalityöntekijää. Käytännöstä johtuen Vantaa-Keravan tiedot eivät ole vertailukelpoisia muiden hyvinvointialueiden tai Vantaa-Keravan aiempiin lukuihin. Muutos vaikuttaa myös syksyn 2023 ja kevään 2023 koko maan lukujen vertailuun.

Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Vantaa-Kerava korjasivat aiemmin ilmoittamiaan tietoja ajankohdalla 11.4.2023. Pirkanmaalla sosiaalityöntekijäresurssi 72,2 (aiemmin ilmoitettu 66,3) laski työntekijäkohtaista asiakaskeskiarvoa (38→36). Pohjanmaan työntekijäresurssi oli vastaavana ajankohtana 29 (aiemmin ilmoitettu 53) ja se vaikutti asiakaskeskiarvoon nou-sevasti (20→36). Vantaa-Keravan työntekijäresurssi oli vastaavana ajankohtana 57 (aiemmin ilmoitettu 60) ja se vaikutti asiakaskeskiarvoon nousevasti (35→37). Korjaukset on huomioitu nyt julkaistussa vertailussa.

Taulukko 5. Tietojen laatu eri hyvinvointialueilla.

✔ = Tiedot on saatu eikä niihin kohdistu tilaston julkaisun tai seuraavien tilastojulkaisujen myötä erityistä laatukysymyksiä. Hyvinvointialueet kuitenkin kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin, eikä tietojen täydestä vertailukelpoisuudesta voida olla varmoja.

	Kevät 2023	Syksy 2023
Etelä-Karjala	✔	✔
Etelä-Pohjanmaa	✔	✔
Etelä-Savo	✔	✔
Helsinki	✔	✔
Itä-Uusimaa	✔	✔
Kainuu	✔	✔
Kanta-Häme	✔	✔
Keski-Pohjanmaa	✔	✔
Keski-Suomi	✔	✔
Keski-Uusimaa	✔	✔
Kymenlaakso	✔	✔
Lappi	✔	✔
Länsi-Uusimaa	✔	✔
Pirkanmaa	Korjattu syksyllä 2023	✔
Pohjanmaa	Korjattu syksyllä 2023	✔
Pohjois-Karjala	✔	✔
Pohjois-Pohjanmaa	✔	✔
Pohjois-Savo	✔	✔
Päijät-Häme	✔	✔
Satakunta	✔	✔
Vantaa ja Kerava	Korjattu syksyllä 2023	Asiakasmäärä ylitykset keskitetty vain yhdelle työntekijälle, näin osa tiedoista ei ole vertailukelpoisia.
Varsinais-Suomi	✔	✔